

מחיילותיה שהם ההיכלות, אמנם כשישראל עושים תשובה אז הוא סוד תשוב ה' כי אז ה' דמלכות שבה אל חיילותיה בכדי להשפיעה לישראל בניה (רמ"ק), וְכָל אֵילִין פּוֹלְחָנִין, אֶפִּיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוֹבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שָׂאֵר עַמּוּיָן ובכל אלו העבודות של התפילה שכנגד הקרבן הם מוציאים את השכינה הנקראת שושנה מבין הקלי' הנקראות קוצים, וכן עי"כ הם פודים את השכינה מבין שאר האומות.

כִּדְּ יִשְׂרָאֵל, כָּל זֶמֶן דְּאֵינוּן אֶטִּימִי לְבָא, וְלֹא פִתְחִין בְּתִיּוֹבְתָא, לֹא סִלְקִין רִיחָא, וְלֹא אֶפִּיק לֹון מִגּוֹ גּוֹבִין וכך ישראל בניה שבזמן שהם אטומי לב והם אינם פותחים את לבם בתשובה אז הם לא מעלים מ"ן לריח ניחוח ולכן הקב"ה לא מוציאם וגואלם מבין הקוצים של גלות האומות.

אַבְל כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוֹבְתָא, מִיד סִלְקִין רִיחָא, וַיִּפִּיק לֹון מִבֵּין גּוֹבִין אמנם כאשר ישראל כולם ישובו בתשובה שלימה אז מיד הם יעלו מ"ן לריח ניחוח ועי"כ הקב"ה יגאלם מבין קוצי גלות האומות בב"א, וַיִּתְּהִי בְּהוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי ועי"כ תהנה מהם השכינה הנקראת כנסת ישראל, בסוד מש"כ 'פתחי לי אחותי רעיתי', דהיינו שכאשר ישראל יפתחו את לבם בתשובה שלימה אז אחות ז"א שהיא השכינה היא תהיה בסוד רעיתי להיות עם ז"א בייחוד גמור בסוד אח"ד, ולא כבגלות שהוא סוד אח"ר שאז ישראל ניזונים רק מתמצית השפע, ולכן ע"י התשובה ישפע השפע רק לישראל בניה והם יצאו מהגלות בב"א.

דְּכָל זֶמֶן דְּשׁוֹשְׁנָה אֶטִּימָא, לִית לָהּ רִיחָא, וְלֹא סִלְיָא מִבֵּין גּוֹבִין, וְדִיּוֹרְהָא בִּינִייהוּ, כְּמָה דְּאֶתְמֹר אמנם כל זמן שבית ישראל המשולים לשושנה הם אטומי לב והם לא מעלים

מ"ן לריח ניחוח, אז אין הקב"ה גואלם מבין קוצי האומות, ולכן דיורם וגלותם הוא בין האומות וכמו שכבר למדנו. וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שָׁדַר לָן לְמַחֵד אֹרְחָא דָּא, אֵלָא לְאַוְלִיף מְלִין אֵלִין ואמר רבי פנחס שהקב"ה לא שלח אותם לחינם ללכת בדרך הזאת אלא רק בכדי ללמוד את הסודות האלו.

החברים ישבו והגיע נשר ולקח שושנה לרמו להם שהשלימו את תיקון השכינה עד דהוו יתבי, אתא נשרא, ומאיך, ונטיל חד שושנה מבינייהו, ואזלת ובעוד שהם היו יושבים, בא נשר והשפיל את עצמו כלפיהם, ולקח שושנה אחת מביניהם והלך לו, דהיינו שהנשר רמו להם שהם השלימו את תיקון המלכות הנקראת שושנה. אמרו, מפאן ולחלאה, נהך לאורחין ואז אמרו החברים שמכאן והלאה נלך לדרכנו. קמו ואזלו ואז החברים קמו ממקומם והלכו. עד הכא אורחא דרבי פנחס, ורבי שמעון, אזל ליה איהו ורבי אלעזר, ושאר חברי, ורבי פנחס ושאר חברי והנה עד כאן היה הדרך של רבי פנחס בן יאיר ורשב"י, ומכאן רשב"י הלך לדרכו עם רבי אלעזר וחלק מן החברים, ורבי פנחס הלך לדרכו עם חלק מן החברים.

אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה, לכן פתח רבי פנחס לבאר את הסוד הזה של השושנה

פֶּתַח וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס עַל זֶה ומכיון שאמרו חז"ל שאל יפטר אדם מחברו

אלא מתוך דבר הלכה [טו] אז לכן פתח רבי פנחס לבאר את הסוד הזה של השושנה

ואמר שהנה כתוב בפסוק, (תהלים ט) **לְמַנְצָהּ עַל שׁוֹשַׁן עֲדוּת מִכָּתָם**

לְדָוִד לְלַמֵּד [טז] ושאל רבי פנחס, **מֵאֵי לְלַמֵּד** מהו שכתוב 'ללמד'.

לְאוֹלָפָא לְבָנֵי עֶלְמָא חֲכָמָתָא אלא פירושו שמזמור זה בא ללמד לבני

העולם דברי חכמה. **וְהָא אוֹקְמוּהָ, שׁוֹשַׁן עֲדוּת, אֵלֶּיךָ סְנֵהֲדִירִי**

גְּדוּלָּהּ וכמו שביארוהו שמש"כ 'שושן עדות' פירושו שהם שבעים הסנהדרין הגדולה

שהם מלמדים לבני אדם חכמה. **יְכַתִּיב בָּהּ, (שיר השירים ז) סוּגָה**

בְּשׁוֹשָׁנִים ובהם נאמר 'סוגה בשושנים', דהיינו שהם שונים לבני האדם את חכמת

התורה [יז]. **מִכָּתָם לְדָוִד סִימָנָא דְאַחֲזִיאוּ לִיהּ לְדָוִד, כֹּד**

עשוי ללמד דעת את העם איך הכל בא בהשגחה (מצודות).

[יז] כדאיתא במדרש תנחומא פרשת דברים ג' אתה מוצא שיואב היה ראש סנהדרין, שנאמר אלה שמות הגבורים אשר לדוד יושב בשבת תחכמוני ראש השלישי זה יואב, ודוד חכם מן הכל, שנאמר ואדוני חכם כחכמת מלאך אלהים (שם שמואל ב' יד כ), ולא היו עושין דבר אלא על פי סנהדרין, שנאמר למנצח על שושן עדות מכתם לדוד (תהלים ס א), שושן עדות אלו סנהדרין, שנאמר סוגה בשושנים, עדות על שם התורה, שנקראת עדות.

[טו] כדאיתא בברכות דף לא עמוד א' וכן לא יפטר אדם מחברו לא מתוך שיחה, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דברים בטלים – אלא מתוך דבר הלכה, שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו דבריהם בדברי שבת ותנחומים. וכן תנא מרי בר בריה דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא: אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרהו.

[טז] וביאור הפסוק ע"פ פשוטו הוא שהמזמור הזה היה אהוב לדוד כעדי מכתם פז, והוא

שָׁדֶר לְיוֹאב לְאֶרֶם נְהָרִים וּלְאֶרֶם צוּבָה, לְאַנְחָא בְּהוּ

ומש"כ 'מכתם לדוד' פירושו שהוא לשון כתם וסימן, כי את זה הסימן הראו הסנהדרין לדוד

כאשר הוא שלח את יואב לארם נהריים ולארם צובא בכדי להילחם בהם [יח]. אָמַר

רַבִּי פִּנְחָס, דָּא אִיהוּ שׁוֹשֵׁן עֵדוּת דְּקַיִמָּא הָכָא, הָא

כְּכִבִּיא בְּשִׁמְיָא [יט], שְׂכִינְתָּא עָלָן, וְדִרְגִין עָלָיִן בְּהִדָּה

אור הרשב"י

את מואב, והם לא פרצו הגדר תחלה, (במדבר כב) וישלח מלאכים אל בלעם ועתה לכה ארה לי, הה"ד (תהלים ס) מכתם, כמה אנרות כתב ר' אייבו אמר שתיים כתב אחד לאדומיים, ואחד למואביים, ר' חנינא אמר איגרת אחד כתב הה"ד וישב יואב וגו', חזר ולמד אדומיים משל מואביים, הה"ד (שם תהלים ס) למנצח על שושן עדות, לעדה שהיא משיחה בלשונו של אלהים, מכתם לדוד ללמד, מכות ותמות.

וכן איתא במדרש תהלים מזמור ס', כשהלך יואב לעשות מלחמה עם ארם, אמרו לו אין אתה בן בנו של יעקב, לא כן היו התנאים, ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה וגו' ויקח יעקב אבן וירימה מצבה וגו' ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך (בראשית לא מד מה מח), כיון ששמע יואב כך לא היה יודע מה להשיבו, בא אצל דוד ואמר לו כך וכך אמר לי ארם, מיד הושיב דוד סנהדרין.

[יט] הרמ"ק והמק"מ לא גורסים הא ככביא בשמיא.

[יח] כדאיתא במדרש בראשית רבה פרשת ויצא פרשה עד, בשעה ששלח דוד את יואב לארם נהרים ולארם צובה פגע באדומיים בקש לזנבן הוציאו לו אפיסטולי שלהם (דברים ב) רב לכם סוב את ההר וגו', פגע במואביים בקש לזנבן והוציאו לו אפיסטולי שלהם (שם דברים ב') אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה, באותה שעה שלח יואב אצל דוד א"ל פגעתי באדומיים ובקשתי לזנבן הוציאו לי אפיסטולי שלהם רב לכם, במואביים והוציאו לו אפיסטולי שלהם אל תצר את מואב, באותה שעה לא נהג דוד כבוד מלכות בעצמו אלא עמד והעביר פיפורין מעליו ועטרה מעל ראשו ונתעטף בשליתו והלך לו אצל סנהדרין אמר להם רבותי לא באתי לכאן אלא ללמד אם נותנים אתם לי רשות אני מלמד, שלחתי את יואב לארם נהרים ולארם צובה ופגע באדומיים והוציאו לו אפיסטולי שלהן רב לכם, והלא הם פרצו את הגדר תחלה (שופטים ג) ויאסוף אליו את בני עמון, פגע במואביים ובקש לזנבן והוציאו לו אפיסטולי שלהן, אל תצר